

Kinn - Zine sorozat az Angliában töltött hónapjaimról

Szerző: Csató Csenge, PTE-MK Tervezőgrafika, 3. évfolyam, Témavezető: Gerendy Jenő

Már legalább egy éve el akarok merülni a zine készítés világában, amióta először találkoztam az "új hullámmal", a blogoszférán keresztül. Ez főleg korombeli illusztrátorok és képregényrajzolók önmaguk által vagy erre specializálódott kiadók által publikált kiadványokat takar. Mindig is előnyben részesítettem, ha valami kézzel készített vagy legalábbis kézzel fogható, és a kis példányszámú publikációkat is szimpatikusnak találok, hiszen a legtöbben nem ebből akarnak meggazdagodni, hanem tényleg egy benyomás, egy jó történet, egy jó vizuális élmény adásán van a hangsúly, és azon, hogy megtaláld a saját köreidet. Aki zineket készít és vásárol jogosan érezheti, hogy egy ilyen kör, egy család tagja, ahol mindenki ismer mindenkit. Különböző nagyvárosokban, pl. London, New York, vannak zine vásárok és fesztiválok is, és ugyan láttam már pár hazai kezdeményezést, mifelénk annyira nem elterjedt. Léteznek csak internetes kiadványok is, aminek én azt a hasznát látom, hogy az esetenként feltüntetett hivatkozásokat rögtön el lehet érni.

Annak ellenére, hogy ma is gyakran fekete-fehér nyomatok készülnek, nem találkozni sok fénymásolt zine-nel, inkább szeretnek egyéb sokszorosító eljárásokat használni, szitázott illetve a rizográffal nyomtatott kiadványok egészen elterjedtek, vagy egyszerűen csak színes papírokkal dolgoznak.

Úgy gondoltam az, hogy 4 hónapot egy idegen országban tölthetek, remek témául szolgálhat egy ilyen projekt kibontakoztatásához. Egész pontosan egy vizuális napló létrehozása volt az első gondolatom, persze ahogyan az lenni szokott, minden teljesen átalakult, az indulás előtti elképzeléseim, és amit végülis itt kezdtem el csinálni nem annyira fedik egymást. Mindazonáltal maradtam annál az ötletnél, hogy egyfajta digitális kollázsként tálalom az élményeimet, amit nem biztos, hogy a legkönnyebb értelmezni a külső szemlélő számára, de pont ez az érdekes benne. Arra kitérve, hogy mi az amit máshogy csinállok itt, ez alatt azt értem hogy megváltozott a vázlatfüzetem témája, és inkább embereket rajzolok, mint tereket, feltehetően azért, mert a napjaim nagy részét ugyanazokban a terekben töltöm, viszont rengeteg új emberrel találkozom. Újdonság még, hogy elkezdtem kis észrevételeket feljegyezni a rajzok köré. Aki ismer engem, tudja, hogy mindig is nagy jelentőséget tulajdonítottam a sketchbookjaimnak, sokkal fontosabbak nekem, mint egy-egy grafikai projekt, amik ezekből inspirálódnak. Az írás megjelenését mérföldkőnek tekintem, mivel eddig mindig úgy éreztem, ha elkezdem leírni a gondolataim, rövid időn belül úgy fogom érezni, hogy ez túl klisé, ez hülyeség. Valószínűleg azért mertem ezt most meglépni, mert angolul akármilyen egyszerű dolgot ír az ember, nem hangzik rosszul. Emiatt a kézírásom is megváltozott, megfontolt, nagyjából négyzetbe foglalható nagybetűkkel írok. Sokan azt hitték, hogy nyomtatott szöveg, amikor először meglátták. Kíváncsi vagyok, ez utal-e

személyiségbeli változásokra is, valószínűleg csak akkor tudom meg, ha visszatérek Magyarországra.

Azért gondoltam a digitális kollázsra, mint médiumra, mert talán ilyen formában tudom legjobban visszaadni azt, ami a fejemben zajlik, és nem akartam kifejezetten a zine-hez rajzolni dolgokat, fotózni, hanem, mint egy válogatás, egy merőkanállyal megmutatni az egész áramlatból. Az oldalak nagy része tartalmaz linkeket is, mivel óriási a kötődésem a zenéhez, és úgy gondoltam érdekes lehet, ha hanganyag is tartozik a képekhez, és az olvasók végig tudják követni, hogy éppen mit találok érdekesnek ezen a fronton. Nagyon régóta keresem, hogyan lehetne ezt a két világot a legjobban összekötni, már a szakközépiskolás vizsgamunkám is egy szabad asszociációs képeskönyv volt az aktuális kedvenc számaimra, valamint több éve vagyok kapcsolatban és készítek borítókat egy kiadónak, akik kis példányszámú kazettákat dobnak piacra. A legutóbbi alkalommal az összes borítót egyedileg nyomtattam, mindegyiken ugyanazokkal a színekkel és formákkal dolgoztam, de az összkép más és más. Tervben van, hogy készítek egy posztert is a nyomatokból, hogy mindenki megkereshesse melyik az övé.

Egyúttal arra is akartam "kényszeríteni" az olvasókat, hogy maguktól gépeljék be a linkeket, hogy egy kicsit meg kelljen küzdeni az információért. Gondolkoztam azon is, hogy egy párat kézzel írok le, sőt, lehet minddel így kellene tennem, hogy nekem se legyen egyszerű dolgom.

Másfél hónapja vagyok itt, és a legkedvesebb dolgaim közé a könyvtár tartozik, mivel éjjel-nappal nyitva van, és rengeteg hasznos könyvre akadtam, van külön részleg tervezőgrafika, illusztráció, képregény témájú könyveknek, és sikerült találnom két zine-ekkel foglalkozó könyvet is, az egyik inkább történelmi, a punk/DIY fanzineekkel foglalkozik, a másik pedig mostani kiadókkal, főbb mozgó emberekkel, irányzatokkal. Az utóbbit már végigtanulmányoztam, legjobb kiadónak a Nieves-t tartom, két embert emelnék ki, akiknek a munkája legjobban megfogott, Ingo Giezendanner, és Sergej Vutuc. Giezendannert már egyszer évekkel ezelőtt felfedeztem, de valamiért kiment a fejemből, pedig nagyon hasonlóak a vonalas rajzai az enyéimhez, és az általa létrehozott grrrr.net-en pedig végigkövetheted az utazásait a vázlatain keresztül, amit nagyon izgalmasnak találok. Vutuc pedig képzőművész és a zine szcéna rendkívül aktív tagja, Plemplem néven futó sorozatában más olyan művészekkel kollaborál, akik szintén gördeszkáznak, de a könyvben láttam olyan kiadványt is, ahol egy ruhakollekcióhoz rajzolt háttérelemként, és vannak fotó alapú zine-jei is. Van egy közös ismerősünk, gondoltam rá hogy felveszem vele a kapcsolatot a közeljövőben.

Az első zinemnek több oldala is foglalkozik a könyvtári élményeimmel, szeretem itt az idegeneket rajzolni. Megérkezésemkor furcsa volt azzal szembesülni, hogy mennyiféle etnikum megtalálható itt, kicsit szégyellem is magam, amiért megbámultam az összes muszlim lányt, csupán mert otthon nagyon ritkán találkozom más hovatartozásaikkal. Amióta bekerültem az egyetemre persze kiderült, hogy ez a sokszínűség az egyik legjobb dolog itt, más és más hozzáállások és temperamentumok találkoznak, mindenki nagyon nyíltan beszél a származásáról és az otthoni és itteni tapasztalatairól. Megközelítettem a témát egy másik oldalról is, kivettem könyvekből régi a könyvtári lapokat, ahol lepecsételték hogy melyik

könyvet mikor vették ki, és amiket már nem használnak a digitális rendszer óta. Mindegyiken az utolsó pecsét 1989-90 körüli, és kettőn teljesen más kézírás, egyen pedig írógépes írás található, hibajavítóval. Elgondolkodtam, hogy miért voltak ezek még mindig a könyvekben, illetve hogy tényleg ekkor vették-e őket ki utoljára. Elfeledett könyvek és papírok. Az egyik barátom mesélte, hogy gyerekként mindig olyan könyveket keresett, amiket még senki nem olvasott. Bennem egy elég furcsa ellentét él évek óta, amióta (mondjuk ki) internetfüggő lettem, egyrészt imádom a könyveket, a régi lapokat, az új lapokat, a szépen tördelt és szépen illusztrált kiadványokat, másrészt szinte egyáltalán nem olvasok fizikális formátumban amióta weboldalakat bújok az időm nagy részében. Azt is észrevettem, ha mégis megpróbálom, sokkal nehezebben tudok koncentrálni. Ez egy szörnyű dolog amivel itt az ideje szembeszállnom, szeretnék szerepet vállalni abban, hogy a könyvek ne tűnjenek el. Hozzá kell tennem, hogy ettől függetlenül rengeteg mindent köszönhetek az internetes keresgélesemnek, csak valahogyan meg kell találnom az egyensúlyt, a pontot, ahonnan el kell szakadni. Úgy gondolom ebben sokat segíthet az, hogy itt vagyok. Szintén a témát érintő dolog, hogy az egyik könyvben, amit kikölcsönöztem, megtaláltam az egyik előző kölcsönző nyugtáját, ami tartalmazza a nevét, valamint hogy mi mást vett még ki. Ezelőtt még sose jutott eszembe azon gondolkodni, hogy vajon ki más kölcsönözte ki ezt előttem, és hányan? Rögtön megpróbáltam őt megkeresni, de koreai vagy kínai neve van, amire gyakorlatilag lehetetlen eredményesen rákeresni. Mindazonáltal megnyugtató, hogy legalább egy ember van még, akit ugyanaz érdekel, mint engem.

Szintén több oldalon foglalkozom emberekkel való első "találkozásaimmal", az egyik egy konkrét első beszélgetés facebookon, ahol a partnerem egyáltalán nem írt szavakat, hanem csak képeket küldött, én persze igazodtam hozzá, és az egész egy hosszú, szabad asszociációs játékká alakult, amit nagyon élveztem, és egy nagyon pozitív első benyomásként tartok számon. A másik egy tényleges találkozáson alapul, ugyanis egy magyar származású olasz lány, akivel több éve ismerjük egymást különböző portálokról, ugyanakkor jött ki bébiszitterkedni Angliába, amikor én, és volt alkalmunk végre találkozni, és megbizonyosodni arról, hogy tényleg olyan-e a másik, amilyen. Őszintén szólva én nem gondolnám, hogy nem adom magam az interneten, maximum sokkal bátrabb és közlékenyebb vagyok, és szerencsére róla is ez derült ki. Mindig is bíztam benne, de mostmár bizonyítékom is van rá, hogy egy fizikalitást mellőző kontaktus felvételtől lehet igazi barátság.

Kiemelnék még egy oldalt, ahol az elköltött pénzem listázom. Kiutazás előtti legnagyobb aggodalmam az volt, hogyan fogok kijönni a pénzből, amit kapok, kell-e dolgoznom. Főleg az ennek az alapja, hogy általában nagyon felelőtlenül költök, és tudtam, hogy itt minden sokkal drágább, de igazából rosszabbra számítottam, mint amennyire valójában. Nem egészen tudom, hogy csinálom, de jobban élek itt mint otthon. Valószínű azért, mert ugyan minden drága, de minden ugyanolyan drága, ezért gyakorlatilag akármit megvehetek, amitől otthon óckodnék. A pénzhez való viszonyom is hordoz ellentéteket magában, mégpedig egyfelől van egy érték, amit már túl drágának tartok, de egyébként nem nagyon érdekel mi mennyibe kerül, mennyi pénzem van még, és például ha valakinek talállok egy tökéletes ajándékot és az drága, megveszem, másfelől pedig ott van a folyamatos

bűntudat, amit amiatt érzek, mert ezt a pénzt nem én kerestem, mégis én költöm. Azt hiszem, a nyugták gyűjtése visszafog és szervezettebbé tesz.

A szervezettség itt az egyik kulcsszó, valami, amit kapok az itt tartózkodástól. Ez rögtön látszik a korábban említett új kézíráson, a gyűjtögetésen, és a tévesen az első évfolyamban töltött egy hónapomon, ahol megtapasztalhattam, hogy mennyire más itt az oktatáshoz való hozzáállás. Ez persze egyik helyet sem minősíti, itt azért is van szükség más módszerekhez, mert jóval nagyobb létszámú osztályok vannak. Ebben a 4 hétben rövid, 1-2 napos, szórakoztató feladatokat kaptunk, egyáltalán nem használtunk számítógépet, és mindig az ötleten volt a hangsúly, nem a végterméken. Minden projektnél az első egy órában kötelező "brainstorming" volt, mindent le kellett írni ami eszedbe jutott az adott feladványról, a szavakról, amikből állt. Ez az, ami eddig hiányzott a munkamódszeremből, ezelőtt legtöbbször megnyitottam valamelyik programot, és elkezdtem tologatni dolgokat hátha egyszer jól néz majd ki, aztán persze beugrott valami jó, de sok idő elment a semmittevéssel.

Azt nem tudom megmondani előre, hogy a további 2 szám miről fog szólni, kíváncsi vagyok, mennyire vagyok képes egyben tartani a dolgot, ugyanakkor mennyire fog változni az harmadik zine az elsőhöz képest, és mennyire fogok én változni. Szándékom az, hogy nagyon személyes legyen, anélkül, hogy túl direkt lenne. Én valahol mindig is az autonóm grafika és a tervezőgrafika peremén egyensúlyoztam, és nem is hiszem hogy ketté kell választani őket, bízom benne hogy megtalálom az arany középutat. Remélem, hogy a végeredmény elég érdekes lesz ahhoz, hogy rajtam kívül még legalább egy ember végiglapozza.